

CARTA DE LA TERRA ⁽¹⁾

—Adaptació per a infants de 3, 4 i 5 anys—

- **LA TERRA ÉS LA CASA ON VIVIM TOTS PLEGATS** ⁽²⁾

- **LA TERRA ENS EXPLICA COM ESTÀ** ^{(3) (4)}

- **QUÈ HEM DE FER PERQUÈ LA TERRA ESTIGUI CONTENTA?** ⁽⁵⁾

- **ELS ÉSSERS VIUS SOM LES PERSONES, ELS ANIMALS I LES PLANTES** ⁽⁶⁾

- **ELS ALTRES ENS CUIDEN I TRACTEN BÉ PERQUÈ ELS NECESSITAM** ⁽⁷⁾

- **NOSALTRES HEM DE CUIDAR ELS ALTRES ÉSSERS VIUS, PERQUÈ ENS NECESSITEN** ⁽⁸⁾

- **HEM DE DIR I ENSENYAR A TOTHOM EL QUE ENS ESCRIU LA TERRA** ⁽⁹⁾

- **TOTS TENIM DRETS I ELS INFANTS TAMBÉ** ⁽¹⁰⁾

- **CONVIURE EN PAU** ⁽¹¹⁾

VIVIM PLEGATS, Programa intercultural d'educació per la pau i la cooperació ⁽¹²⁾

LA TERRA ÉS LA CASA ON VIVIM TOTS PLEGATS (2)

CONTINGUT

- Conservar la Terra: respectar les plantes, respectar el lloc on vivim i respectar els seus habitants (persones i animals)

OBJECTIUS

- Arribar a la idea de la Terra com a casa, partint de la casa de cadascú. (Triarem com a parts significatives de la casa: *la casa, el jardí (*) i la família.*)
Identificar les parts de la casa i la gent que hi viu.
- Comparar les parts de la casa amb les parts de la Terra i la gent que hi viu. (Les parts de la Terra són: *natura, ciutats i pobles, i habitants*). Establir relacions entre la casa i la Terra a fi de veure la Terra com a casa.
- Fomentar actituds positives envers les tres parts de la Terra.
(* si no hi ha jardí, es pot substituir pel terrat o el balcó.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Establir una conversa amb els infants a partir de les preguntes següents:
 - On éreu aquest matí abans de venir a l'escola? (A casa, a ca nostra...)
 - Com és ca vostra? Aquí l'educador/a introduirà exemples de les diferents parts d'una casa i demanarà als alumnes si recorden aquestes parts. L'educador/a podria dir: vosaltres en teniu de... sala, jardí...?
 - I qui sou a ca vostra? Viviu sols?Es concretarà la conversa penjant tres imatges: una d'un jardí, una d'una sala i una altra d'una família.
 - L'educador/a ara traurà idees dels infants per saber com és la Terra. Els pot demanar: ara ja sabem com és casa vostra, però sabeu com és la casa de tots, la Terra, on vivim tots plegats? L'educador/a conduirà les aportacions espontànies dels infants per arribar a les tres parts de la Terra (natura, ciutats i pobles i habitants). Una vegada extretes aquestes parts, es penjaran tres imatges al costat de les imatges de la casa:
 - jardí -> natura
 - sala -> ciutats i pobles
 - família -> habitantsL'educador ajudarà a cercar relacions i semblances entre les 6 imatges.
 - S'iniciarà una conversa que seguirà aquestes passes:
 - a) Es parlarà sobre coses que fan per mantenir el jardí i es concretaran les idees següents:
 - Mantenir-lo net.
 - No fer mal a les plantes.
 - b) Pluja d'idees: coses que fan per mantenir les habitacions:
 - l'ordre (arraconar)
 - conservar (no rompre)
 - c) Pluja d'idees: coses que fan per poder viure en família:
 - Ajudar, col·laborar.
 - Escoltar.Es traslladaran aquestes sis idees a la Terra.
 - Es poden aplicar les actituds en una sortida al parc.
-

LA TERRA ENS EXPLICA COM ESTÀ (3) (4)

CONTINGUT

La Terra ens explica que està CONTENTA perquè està feta de plantes, animals i persones, que poden utilitzar l'aire, l'aigua i la terra; però la Terra també explica que està TRISTA perquè hi ha persones que malbaraten recursos i hi ha gent que fa mal.

(Aquesta proposta està associada a les làmines 2 i 3)

OBJECTIUS

- Entendre les idees principals del conte que es narrarà.
- Analitzar per què la Terra està contenta i per què està trista, a partir del conte.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Contar el conte *El Colom Pau* (1997) de Maite Carranza i M. Menéndez, Editorial Cruïlla.
- Observar la làmina i, a partir d'aquesta, recordar quines de les idees que transmet el conte poden fer contenta la Terra i quines la fan trista.

QUÈ HEM DE FER PERQUÈ LA TERRA ESTIGUI CONTENTA? (5)

CONTINGUT

Idees i actituds perquè la Terra estigui contenta

OBJECTIU

- Treballar actituds positives envers la Terra.
Les actituds representades a la làmina són:
 - Respectar la natura, mantenir net el lloc on vivim, tenir cura dels animals.
 - Estimar els altres.
 - Comunicar allò que hem après.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Es recordarà que hi ha coses que posen trista la Terra. Per entrar dins aquest sentiment els infants recordaran situacions que els hagin creat tristesa, i recordaran com s'han sentit.
 - L'educador/a exposarà que la Terra quan està trista es pot arribar a posar malalta. Per això demanarà si ells alguna vegada han estat malalts, i que expliquin també què han fet per curar-se. La conversa ha de conduir a la idea que molts cops s'han curat amb algun tipus de medicament, entre aquests, el XAROP.
 - L'educador/a proposarà fer un xarop per a la Terra i triar-ne els ingredients necessaris per curar-la, perquè així estigui contenta. Descripció de la possible situació:
 - Serà una situació expressiva, on tots els alumnes se situaran al voltant d'una olla que traurà l'educador/a. L'activitat consisteix a introduir els següents ingredients dins l'olla:
 - Quilos d'alegria i felicitat: demanarem als alumnes que riguin molt, amb força, per així tirar aquestes rialles dins l'olla. L'educador amb una cullera farà com si remenàs.
 - Milions de gotes de pluja per regar i aconseguir que les plantes creixin: s'imaginaran que són núvols i que envien pluja a les plantes. Es torna a remenar l'olla.
 - Centenars de carícies i aferrades per tenir cura de les persones i dels animals: els alumnes s'abraçaran entre ells i es faran carícies... Es tiraran les carícies ... dins l'olla i es tornarà a remenar.
 - Propostes que vagin sortint dels infants, es demanarà si algú té qualche ingredient per afegir-hi.
- Es tancarà l'olla i es recordaran tots els ingredients que s'hi ha posat. És possible plasmar-ho en format de recepta.

ELS ÉSSERS VIUS SOM LES PERSONES, ELS ANIMALS I LES PLANTES (6)

CONTINGUT

Els éssers vius som les persones, els animals i les plantes. Tenim semblances. Els éssers vius ens necessitam. Sempre que tinguem cura dels éssers vius, ells tendran cura de nosaltres.

(Aquesta proposta està associada a les làmines 5, 6 i 7)

OBJECTIUS

- Treballar el concepte d'ésser viu. Concretar-lo en persones, animals i plantes.
- Descobrir les semblances entre els éssers vius.
- Vivenciar el fet de tenir cura de plantes, animals i persones.
- Rebre la cura dels diferents éssers vius.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Uns infants representen diferents tipus d'éssers vius. Els altres han d'endevinar si són animals, plantes o persones.
- Explicar activitats comunes dels diferents éssers vius: menjar, beure, descansar...
- Vivenciar:
 - a) Cura entre persones: per parelles es faran massatges (utilitzant les mans, plomes, pilotes, teles...). Posteriorment verbalitzaran les sensacions i emocions que han experimentat quan es tenia cura d'ells i quan ells tenien cura de l'altre.
 - b) Cura dels animals: en principi seria interessant poder introduir un animal dins l'aula, ja sigui de forma permanent o només per un dia, segons les possibilitats. Tenir cura de l'animal i veure que també podem jugar amb ell... i, alhora, rebre la seva estimació.
 - c) Cura de les plantes: introduir dins l'aula una o diverses plantes que facin flors; llavors es podrà gaudir de la bellesa de les flors, alhora que es té cura de la planta, o anar davall un arbre per aprofitar la seva ombra (es pot utilitzar com a element de joc).

ELS ALTRES ENS CUIDEN I TRACTEN BÉ PERQUÈ ELS NECESSITAM (7)

NOSALTRES HEM DE CUIDAR ELS ALTRES ÉSSERS VIUS, PERQUÈ ENS NECESSITEN (8)

HEM DE DIR I ENSENYAR A TOTHOM EL QUE ENS ESCRIU LA TERRA (9)

CONTINGUT

Comunicació als altres dels valors que ens ha transmès la Terra.

OBJECTIUS

- Conscienciar els infants de la necessitat de comunicar allò que han après.
- Comunicar els valors que han après.

PROPOSTES D'ACTIVITATS

- Xerrada amb els infants per treure les idees que pensen que són importants per dir als altres. Unes possibles frases podrien ser les que es presenten a cada làmina. L'educador engrescarà els alumnes per fer una passejada manifestació dins l'escola, que ha de tenir com a lema les frases pactades (aquesta serà l'activitat final).

- Reflexionar sobre el fet que hi ha diferents maneres de comunicar missatges: dient-los, cantant-los, fent pancartes...
- Fer pancartes amb les frases i dibuixos que les representin, algunes per penjar fora de l'aula i d'altres que es puguin transportar.
- Recollir i crear marques, panderetes..., per ambientar la manifestació.
- Passejada per l'escola i les aules amb les pancartes per transmetre el missatge de la Terra. Seria positiu que els mestres que han rebut la visita relacionin els continguts treballats a la classe amb aquesta visita.

TOTS TENIM DRETS I ELS INFANTS TAMBÉ (10)

CONTINGUT

Tots tenim els mateixos drets. Consciència de tenir uns drets concrets com a infants. Aquests drets són: tenir menjar, casa, família, descans, escola, amics i amigues, jocs, metge i medicaments.

OBJECTIUS

- Viure els drets dels infants a partir del joc.
- Reflexionar sobre els drets de l'infant.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Es distribuirà l'aula per racons on es podran vivenciar els drets següents:
 - *Racó de metges i malalts* (dret a metge i medicaments, i dret al descans)
 - *Racó de casa i cuina* (dret a la casa, dret a la família, dret a menjar, dret al descans)
 - *Racó de jocs de taula* (dret als jocs, dret als amics i amigues)
 - *Racó de l'escola* (dret a l'escola, dret als amics i amigues). Es podria ubicar a la pissarra. L'organització dels racons, la distribució dels infants i el nombre de sessions dedicades a aquesta activitat s'adaptarà a les característiques del grup, així queda a lliure criteri de l'educador.
- Conversa i reflexió: després del joc de cada sessió es comentarà tot el que ha passat durant el joc i es pensarà què hauria passat si durant el joc:
 - Els malalts no haguessin tengut un metge.
 - A la casa no hi hagués hagut menjar ni família.
 - Si no haguessin tengut companys per jugar...
 - O simplement, si no els haguessin deixat jugar.

CONVIURE EN PAU (11)

CONTINGUT

Escoltar els altres i respectar-los. Escoltar i respectar les normes de convivència. Escoltar i respectar l'entorn. Atendre els conflictes. Aquestes són vies per la pau.

OBJECTIUS

- Vivenciar mitjançant el joc psicomotor els valors exposats en el contingut.
- Reflexionar sobre els valors de convivència i pau.
- Aprendre a resoldre els conflictes.
- Representar les sensacions i sentiments viscuts a la sessió a través del dibuix o el conte.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Plantejam una sessió de psicomotricitat com a context per vivenciar els valors de convivència i pau. Així, la sessió consta de les 4 parts generals de qualsevol sessió de psicomotricitat. Així i tot, nosaltres en cada part remarcarem allò que volem que quedi clar per treballar els valors que ens interessin:
 - **Entrada:** en aquesta part és important recordar bé les normes de la sessió i assegurar-se que s'han entès. Les frases que formularíem per dir les normes són:
 - Hem d'escoltar l'educador/a i els companys.
 - Jugam sense fer-nos mal.
 - Podem jugar sense destrossar.
 - Jugam compartint el material.
 Durant aquest moment presentarem també la sala i el material; a part del material comú a totes les sessions de psicomotricitat, oferirem teles i recordarem que les han de compartir.
 - **Expressivitat motriu:** es dona pas al joc psicomotor, però tenint en compte els moments de conflicte com a oportunitat de reflexió grupal. Així quan es produeixin aquests moments s'aturarà la sessió, per exemple, dient *estàtues*, fent un canvi de llum..., i l'educador demanarà als infants que han protagonitzat el conflicte que verbalitzin què ha passat i entre tots pensaran per què ha passat, s'hi cercaran alternatives i es recordaran les normes. Llavors, continuarà el joc.
 - **Representació:** com que durant la sessió ja hi ha hagut moltes verbalitzacions, proposam fer un dibuix seguint la consigna següent: Dibuixa què ha passat a la sessió. Una altra possibilitat és contar un conte sobre la pau. En proposam dos:
 - *El senyor Guerra i la senyora Pau* (2000) de J. Déu Prats i L. Filella, Editorial Edebé.
 - *Els nens no volen la guerra* (2001) d'E. Battut, Editorial Joventut.
 - Ritual de sortida.

Text: Pilar Oliver (pilaroliver@mixmail.com), Antònia Ribas i Rosenda.

Il·lustracions: Maria Teresa Reynés (tereriera@hotmail.com)

Palma (Mallorca), maig de 2003